

Delårsrapport 2024-08-31

DOKUMENTNAMN	Delårsredovisning augusti	GILTIGHETSPERIOD	Ange från antaget beslut
DOKUMENTTYP	Allmänna anvisningar	BESLUTAT/ANTAGET	Nämnd, datum XXXX-XX-XX § X
DOKUMENTÄGARE	Kommunstyrelsen	VERSION	
DOKUMENTANSVARIG	Kommunledning	REVIDERAT	

Innehåll

Delårsrapport 2024-08-31	1
Förvaltningsberättelse	1
Omvärldsanalys	1
Väsentliga händelser	1
Förväntad utveckling	1
Pajala kommun	1
Finansiell analys	2
Budget	2
Resultat	2
Finansiella mål	3
Balanskrav	3
Målredovisning	4
Kommunala bolag	10
Driftredovisning	8
Kommunövergripande	8
Kommunstyrelsen exkl Teknik och service	8
Teknik och service	8
Socialnämnden	8
Barn och utbildningsnämnden	9
Bygg- och miljönämnden	9
Investeringsredovisning	10
Verksamhetsberättelser	11
Kommunstyrelsen	11
Sektor Teknik och service	13
Socialnämnden	15
Barn och utbildningsnämnden	17
Bygg- och miljönämnden	18
Ekonomisk redovisning	16
Resultaträkning	16
Balansräkning	17
Redovisningsprinciper	18

Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys

Väsentliga händelser

Avsnittet baseras på SKRs ekonomirapport maj 2024 samt cirkulär 24:38.

Världsläget med bland annat ökade geopolitiska spänningar i flera delar av världen och klimatläget innebär osäkerheter för den ekonomiska utvecklingen och förutsättningar kan snabbt förändras. Hög inflation i både omvärld och nationellt har präglat samhällsekonomin under en tid. Åtstramande penningpolitik har gett resultat och inflationen är nu på väg ner mot mer normala nivåer. Det möjliggör en utveckling mot sänkta styrräntor och en mindre försiktig finanspolitik. Det förbättrade ekonomiska läget innebär att räntesänkningar väntas i både USA, Europa och Sverige under 2024 som bedöms fortsätta under 2025. En första sänkning av styrräntan har beslutats av Riksbanken i maj 2024. Därefter har ytterligare räntesänkningar genomförts.

Inflationstakten från SCB visar att KPI var 2,6 procent i juni samtidigt som KPIF var 1,9 procent. Den lägre inflationen bidrar till att reallönerna ökar. Reallöneökningen och hushållens lägre ränteutgifter bidrar till en högre hushållskonsumtion. Konsumtionen påverkas dock fortsatt av varaktigt högre pris- och räntenivåer. Svensk ekonomi har legat före andra länder i den konjunkturella nedgången. SKR antar en tidigare uppgång, men det kommer att dröja till 2025 innan de lägre räntorna slår igenom och tillväxten tar fart. BNP antas öka med 2,8 procent jämfört med tillväxten 2024 på 0,6 procent. Den svaga efterfrågan påverkar antalet sysselsatta och arbetade timmar kommer minska i år. Många arbetsgivare har behållit sin fasta personal längre, i år väntas företagen inte kunna fortsätta med detta utan fler företag minskar sin personalstyrka och antalet sysselsatta minskar. Arbetslösheten bedöms öka från 7,6 procent 2023 till 8,2 procent 2024. Ökad BNP under 2025 innebär att utvecklingen förbättras och sysselsättning och arbetade timmar ökar igen. År 2026 bedöms en hög sysselsättnings-tillväxt och arbetskraftsdeltagandet 2027 väntas nå samma nivå som 2023. Skatteunderlaget utvecklas

svagt i år då minskningen av antal arbetade timmar dämpar lönesumman i år. Den svaga nominella ökningen av skatteunderlaget i kombination med fortsatt höga kostnader för bland annat avtalspensioner bidrar till att skatteunderlaget i reala termer minskat 2023 och förväntas minska 2024. Det dröjer till 2025 innan skatteunderlaget realt sett överträffar 2022 års nivå. Förändringarna i befolkning kommer påverka kommunerna. Under 2023 var det drygt 190 kommuner som minskade sin befolkning, orsakerna var bland annat historiskt låg fertilitet, relativt låg invandring samt att Skatteverket rensat i register. En fortsatt låg befolkningstillväxt väntas vilket får stora effekter för kommunerna, lägre skatteintäkter, lägre intäkter från exploatering men även mindre behov av förskola och skola. Den äldre delen av befolkningen ökar samtidigt och innebär att resurser kommande år måste ställas om från verksamheter riktade mot barn och unga till verksamheter riktade mot äldre

Förväntad utveckling

Kommunfullmäktige kommer besluta om plan och budget för perioden 2025–2027 i oktober. Den höga inflationstakten har inneburit kraftigt ökade kostnader inom ett flertal områden inom kommunens verksamheter. 2025 antas pensionskostnaderna minska från att under 2023 och 2024 bidragit till den enskilt största kostnadsökningen. Förändringen påverkas till största delen på inflationen. Även räntekostnaderna kommer att öka även om räntesänkningar. De lån som ska omsättas kommande år har lägre räntesatser än nuvarande ränteläge vilket innebära högre kostnader för befintliga lån som omsätts framöver. Nyupplåning kommer dessutom att behövas även under 2025 vilket ytterligare ökar räntekostnaderna.

Pajala kommun

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse bland annat för Pajala kommuns ekonomiska förhållanden. SCB:s statistik för årets första sju månader visar att befolkningen ökat med 6 personer sedan årsskiftet. Totalt 5 877 (3 149 män och 2 728 kvinnor) personer är mantalsskrivna i Pajala kommun 31/7 2024. Motsvarande siffra för 31/7 2023 uppgick till 5 873 personer.

Antalet öppet arbetslösa är 33 (37) personer i augusti 2024 vilket är en minskning med 4 personer jämfört med samma månad förra året. Därutöver finns 27 personer med aktivitetsstöd vilket är en minskning med 7 personer. Öppna ungdomsarbetslösheten (18–24 år) uppgår till < 5 personer. Därutöver finns 8 ungdomar i program med aktivitetsstöd. Motsvarande siffror var för augusti 2023 8 respektive 6 personer.

Andelen arbetslösa som andel av arbetskraften uppgick i riket till 6,8 % sista augusti medan motsvarande andel för Norrbotten och Pajala uppgick till 3,9 respektive 2,2 %. Den öppna arbetslösheten uppgick till 3,7, 2,11 respektive 1,1%. Denna andel innehåller de som aktivt söker arbete och inte deltar i något arbetsmarknadspolitiskt program.

Arbetslöshet	20240831	20230831	20231231
Riket	6,8%/3,7%	6,6%/3,4%	6,6%/3,4%
Norrbotten	3,9%/2,1%	4,0%/2,1%	4,2%/2,1%
Pajala	2,2%/1,1%	3,3%/1,9%	3,3%/1,8%

Finansiell analys

Den finansiella analysen avser beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge samt belysa kommunens resultat, kapacitet, risk och kontroll. Målsättningen är att identifiera eventuella finansiella problem och bedöma om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

Budget

Det totala utrymmet för Pajala kommun uppgår till ca 525 mkr. Budget för löneökning uppgår till 13,5 mkr. Budgeten för pensionskostnader ökades med 10 mkr inför 2023, till största delen beroende av nytt pensionsavtal samt hög prisuppräknings på grund av rådande inflation. Motsvarande ökning prognostiseras för 2024 vilket innebär att ytterligare 10 mkr förstärker budgeten för pensionskostnader. Budgetökningen avser också att täcka de ökade arbetsgivaravgifterna.

På grund av rådande ränteläge ökades budgeten för räntekostnader med 0,5 mkr för 2024. Vidare ökas budget för avskrivningarna med 1 000 tkr vilket

beror på att kommunen de senaste åren ökat investeringsnivåerna. Ytterligare förändrade driftsramar: Valnämnd + 0,2 mkr LKF +1,039 mkr Socialnämnden +5,0 mkr. Trots ökad ram för Socialnämnden behövs effektiviseringar bl.a enligt följande; införande av nattpatrull, effektivisering chefs/ledningsorganisation, lokalanvändning optimeras och uthyres, minskning administration. Socialnämndens underskott härrör delvis till konsultkostnader. Nämnden uppdras att minimera användandet av dessa och arbete påbörjas för att bli oberoende av konsulter och inhyrd bemanning. I budgetbeslut för 2024 föreslås följande effektiviseringar; Stab -3,5 mkr (minskade resor, begränsa inköp, hyra ut lokaler och skogsvård) Barn och utbildningsnämnden -0,6 mkr (stängning Junosuando förskola, översyn och effektiviseringar av organisation och resurser) Teknik och service -1,8 mkr (öppna ÅVC anytime, fler renhållningsobjekt)

Resultat

Delårsbokslutet är det periodiserade resultatet och avser 1 januari till 31 augusti och helårsprognosen är en bedömning av det förväntade resultatet per den 31 december 2024.

Resultatet per 31 augusti är -19 mkr (30,5 mkr 2023-08-31) vilket är 29 mkr sämre än budget. Detta resultat speglar det totala kommunala utfallet mot lagd budget, men internt finns resultatskillnader mellan olika verksamheter som endera har överskott eller underskott mot budget. Socialnämnden samt Barn och utbildningsnämnden har underskott på perioden med 30,6 respektive 1,9 mkr i förhållande till budget. De verksamheter som har större underskott i prognosen är socialnämnden -39,9 mkr, barn- och utbildningsnämnden -3,2 mkr samt kommunstyrelsen (exkl teknik och service) -3,2 mkr samt teknik och service -2,5 mkr. Underskotten beror till stor del på kostnadsökningar samt inom socialnämnden kostnader för inhyrd personal. Centralt visar finansförvaltningen ett överskott på 9,7 mkr på perioden i förhållande till budget prognostiserar +0,25 mkr i överskott på helåret.

Det prognostiserade resultatet för Pajala kommun på helårsbasis uppskattas till -47,4 mkr, vilket är 49,5 mkr sämre än budgeterat.

Investeringsbudgeten enligt strategisk plan uppgår till 57,7 mkr. I detta fanns dock 20 mkr för uppstart

av investering i nytt badhus. Detta kommer dock inte att påbörjas. Utfallet per 31 augusti är 15,9 mkr. Inga avvikelser mot investeringsplan är inrapporterade.

Finansiella mål

Kommunallagen anger att kommuner ska ange finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning (GEH) och som säkrar kommunens finansiella ställning för kommande generationer. Pajala kommuns ekonomi ska vara uthållig och i balans och för att uppfylla god ekonomisk hushållning har det beslutats om följande finansiella mål:

- Resultatet ska vara minst 2 % av skatteintäkter och bidrag över planperioden.
- Nettokostnaden ska vara maximalt 98 % över planperioden.
- Amorteringen ska öka och vara minst 7 mkr per år vid planperiodens slut 2026.
- Kassalikviditeten ska förbättras över planperioden.
- Budgetföljsamheten ska vara 100 % på drift och investeringar.

Bedömningen efter 8 månader är att det prognostiserade resultatet för år 2024 uppgår till -9,3 % vilket innebär att målet på minst 2 % av skatter och bidrag sett över planperioden inte kommer uppnås. Då även periodens resultat är negativt så uppnås inte målet på perioden.

Nettokostnadsandelen är ett nyckeltal som visar hur stor andel av kommunens skatteintäkter och de generella statsbidragen som verksamhetens nettokostnader inklusive finansnetto tar i anspråk. Baserat på prognosen kommer nettokostnaderna inklusive finansnetto bli 564 mkr vilket motsvarar 105,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag medan motsvarande nyckeltal för periodresultatet uppgår till 105,3 %. Detta innebär att detta finansiella mål inte uppnås på perioden eller bedöms uppnås för helåret. Det kommer att krävas allt för stora åtgärder för att målet ska vara möjligt att uppnå på planperioden.

Amorteringarna har inte ökat under året då likviditeten varit ansträngd. Bedömningen är dock att målet om ökade amorteringar kan uppnås till planperiodens slut.

Kassalikviditeten har förbättrats genom upplåning under perioden men bedömningen är att målet inte kommer att uppnås på helåret då prognostiserat resultat visar på ett stort underskott vilket kommer försämra likviditeten.

Då det finns stora avvikelser inom vissa områden är bedömningen att målet gällande budgetföljsamheten inte uppnås vare sig på perioden eller kommer att uppnås på helåret.

Den sammanfattande bedömningen av Pajala kommuns finansiella mål för god ekonomisk hushållning är att målen inte uppnås för perioden eller för helåret. Även om kraftfulla åtgärder vidtas så är bedömningen att de finansiella målen för god ekonomisk hushållning inte kommer uppnås för planperioden.

Balanskrav

God ekonomisk hushållning innebär att intäkterna ska vara större än kostnaderna, om inte synnerliga skäl finns. Om ett negativt resultat uppkommer skall detta återställas under de tre kommande åren. Pajala kommun har för år 2024 budgeterat ett resultat om 2,1 mkr vilket indikerar att god ekonomisk hushållning inte uppnås för året medan målet på 2% är satt för planperioden. Det är med andra ord möjligt att ha lägre målsättning ett specifikt år.

Det prognostiserade resultatet beräknas uppgå till -49,5 mkr vilket innebär att balanskravet inte uppfylls. Hela resultatutjämningsreserven togs i anspråk i samband med årsredovisningen 2023 och balanskravsresultatet blev -4,8 mkr vilket ska inarbetas i samband med fastställande av budget 2025 samt återställas senast under 2026. En balanskravsutredning med åtgärdsplan kommer krävas i samband med fastställandet av årsredovisningen. Balanskravsresultatet för 2024 kommer bli negativt.

Målredovisning

Gällande målredovisning utöver finansiella mål har kommunfullmäktige fattat beslut om prioriterade områden med nya strategiska verksamhetsmässiga mål medan verksamheterna arbetat fram tillhörande indikatorer.

- **Vård och omsorg ska ha hög tillgänglighet, god kvalitet och delaktighet**

Strategiska mål:

- **En diversifierad boendestruktur finns tillgängligt för de äldre i Pajala Kommun.** *Kommentarer: Start av Trygghetsboende under våren 2024 med 10 lägenheter. Därav har socialtjänsten alla olika slags boenden som går att bedriva enligt socialtjänstlagen: SÄBO, korttids och trygghetsboende.*

Bedömningen är att målet uppnås både på period och på helåret.

- **Ökad delaktighet vid arbetstidsläggning.** *Kommentarer: Brist på personal - För mkt håll i schemana – Mycket övertid. Enstaka enheter såsom Junosuando har full delaktighet. Bedömningen är att målet delvis uppnås på perioden och bedöms att delvis uppnås på helåret.*

- **Ökad användning av digitala hjälpmedel.** *Kommentar: E-tjänst trygghetslarm – gps – larmar anhörig. Har under året ökat till 35 st. Upphandling ej gjord för ordinärt boende. Bedömningen är att målet delvis uppnås både på period och på helåret.*

- **Skapa goda förutsättningar för lärande, fritid och framtidsmöjligheter**

Strategiska mål:

- **Andelen elever som går ut grundskolan med godkända betyg ska öka.** *Kommentarer: Läsår (2023-24) visar något lägre än föregående läsår men elevernas resultat har förbättrats de fyra senaste åren delvis genom bla insatsen Samverkan för bästa skola med Skolverket. Det har skett genom skolornas organisering för ökat kollegialt lärande med undervisningsnära handledning i t.ex. språk och kunskapsutvecklande arbetssätt, lässtrategier och ledarskap i klassrummet. En högre grad av ledning och stimulans och extra anpassningar med täta prognoser och uppföljning, Vi ser över tid en positiv skolutveckling med ledning av rektorer och*

elevhälsoschef och med stöd av kommunens förstelärare. Andelen behöriga lärare har ökat i jämförelse med föregående läsår. Det kvarstår svårighet att rekrytera inom vissa lärarkategorier och till vissa skolor. Andelen behöriga förskollärare sjunker och är idag under 20%. Vi kan se att det många och tidiga pensionsavgångar - redan från 62 år. Rekrytering försvåras då det har saknats bostäder att erbjuda.

Bedömningen är både för perioden och för helåret att målet delvis uppnås.

- **Andelen elever som går vidare till högre utbildning ska öka.** *Kommentar: Enligt SCB statistik för 2023 gick 3 personer av Pajala kommuns befolkning i åldern i 16-24 år vidare till högre utbildning. Med högre utbildning räknas en utbildning på 3 år eller mer efter gymnasiet. Nationellt i åldersgruppen 25-64 år har 45% läst vidare efter gymnasiet. 30% är högutbildade vilket innebär att de har en utbildning på 3 år eller mer efter gymnasiet. För att öka andelen elever som går vidare till högre utbildning med de faktorer som vi kan påverka krävs goda förutsättningar för lärande redan i förskolan och hela vägen till gymnasiet med goda resultat. Vi behöver utbildade lärare i förskola och skola. Vi behöver tillräckligt med resurser för att få en likvärdig skolgång oavsett var barnet/eleven går. Vi har fortsatt behov av att utveckla undervisningens kvalitet, fokus på kunskaper och lärande och öka trygghet och barns- och elevers delaktighet. Öka andelen legitimerad lärare i förskola och skola i alla skolor och förskolor. Fortsätta med stipendier för högre studier inom våra områden. Rekrytera, kompetensutveckla, behålla personal och vara en attraktiv arbetsgivare.*

Målet bedöms ej uppnått, varken på perioden eller på helåret.

-**Fritidsutbudet ska öka.** *Kommentarer: I Korpilomolo har kommunen avsatt investeringsmedel i utebadet som varit välbesökt. Under sommaren testades ett utegym i Tarendö under en månad där det samtidigt gjordes en användarstudie genom enkäter och sensorer på maskinerna som visade på att gymmet var välbesökt och uppskattat. Det har även varit en del aktiviteter på våra befintliga anläggningar som friluftsdagar på utegymmet och*

aktiviteter med hinderbana, ridning i badhusparken under nationaldagen. Vi ser ett väldigt aktivt föreningsliv i kommunen. Fotboll och hockey är av traditionen stark. Innebandyn har startat upp seniorlag både på dam- och herrsidan igen. Pajala Hästkraft ryttarförening och Tornedalens lokala kennelklubb har mycket aktiviteter bland annat så är det hundparad i badhusparken och Pajala hästkraft anordnar Römppä-hoppet.

Målet bedöms som uppnått både på perioden och för helåret.

- **Förvalta och utveckla våra tillgångar på ett hållbart och miljömedvetet sätt**

Strategiska mål:

- **År 2035 ska Pajala kommuns verksamheter vara fossilfria.** *Kommentar: Inom hemtjänsten levereras inom kort 15 elbilar vilket är ett led i att minska fossilberoendet. Pajalabostäder AB har tecknat en avsiktsförklaring med Allmännyttans Klimatinitiativ vilket innebär fossilfri verksamhet till 2030 samt 30% minskad energiförbrukning från 2007 till 2030. Det jobbas med målsättningen.*

Målet bedöms delvis uppnått, både på perioden och på helåret.

- **Öka användningen av fossilfri energi i kommunens fastigheter.** *Kommentar: Kommunens verksamhetsfastigheter värms med el, pellets och i centralorten med fjärrvärme som är fossilfria. Som backup har vi på vissa delar oljeeldning som reserv, och där kan vi ersätta dieseln med HVO för att få fossilfritt. Detta gäller även våra reservkraftaggregat. Bergvärme installeras under hösten vid Tallgården.*

Målet bedöms delvis uppnått, både på period och på helår.

- **Öka tillgången till ladd stolpar inom kommunens gränser.** *Kommentar: Här är arbetet delvis påbörjats med avseende på hemtjänstens tänkta bilpark, och det utan att vi har en laddinfrastruktur inom kommun. Bostäders förvaltare arbetar i samråd med äldreomsorgen och IT för platserna Pajala, Junosuando, Kitkiöjärvi och Korpilombolo. I Junosuando har en elladdstolpe installerats vid busstationen.*

Målet bedöms delvis uppnått, både på perioden och på helåret.

- **Alla ska ges god tillgång till kultur, fritid och friluftsliv livskraft i vår kommun.**

Strategiska mål:

- **Kulturskolan ska fortsatt vara en prioriterad verksamhet med variation i sitt utbud.** *Kommentar: För att få budget i balans 2024 har vi under hösten tvingats dra ner 5 kurser: Film/animation på två orter, bara dansa en ort, en balettklass, dansmix en ort.*

Elevantalet blir efter nerdragningarna ungefär detsamma, dock något lägre. Vi har försökt dra ner där så få elever drabbas som möjligt. Dessa kurser har få deltagare och de deltagarna är också med i andra kurser som fortfarande är aktiva. Dessvärre får det effekter på dansområdet.

Målet bedöms uppnått på perioden men endast delvis uppnått på helåret.

- **Vi ska genom stöd till föreningar och evenemang stötta en fortsatt bred verksamhet, med ett tydligt jämställdhetsperspektiv.** *Kommentar: Stöd ges under året till bland annat Pajala Hästkraft, Pajala turism och evenemang, isbana, marknaden, norrskensfestivalen och Römppäviikko Isladeförening. Detta visar på bred verksamhet och ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Budgeten har dock minskats till 2024.*

Målet bedöms uppnås både period och på helår.

- **Vårt åtagande som förvaltningskommun för meänkieli och finska ska vi aktivt främja och skydda, särskilt barn och äldres rätt till sitt arvsspråk och minoritetskultur.** *Kommentar: Lillskogens förskola och Sattarjärvi förskola driver just nu projekten Meänkieltä aamusta iltaan och Olemme kavereita (med minoritetsmedel), vilka syftar till användandet av minoritetsspråken i förskolevardagen och till vänskap och fairplay och det finns på samtliga förskolor personal som talar meänkieli/finska i tjänsten. Finska och Meänkieli erbjuds i åk 6-9 och ca 35 respektive 40 elever läser dessa språk just nu. Det pågår även aktiviteter inom kommunens boenden.*

Målet bedöms delvis uppnått, både på perioden och på helåret.

- **Möjliggöra att fler människor och företag väljer att flytta och etablera sig i Pajala kommun**

Strategiska mål:

- **Öka inflyttning och tillgängliggöra tomter i hela kommunen.** *Kommentar: Arbete med platsmarknadsföring genom bland annat Hej hemby har under året fortsatt, olika kampanjer för att visa på möjligheter för inflyttande och företagande har genomförts. Halvåret visar på ett positivt befolkningsnetto på 12 personer.*

Kampanj där vi visat på byggbar och färdig detaljplanerad mark för villor och flerbostadshus har genomförts. Deltagit på bostadsmässa i Skellefteå med uppföljning med aktörer planeras i oktober.

Målet bedöms uppnått både på period och på helår.

- **Öka bostadsbeståndet under planperioden.** *Kommentar: Detaljplanerprocess för tomter i Autio är påbörjad. Bygglov har beviljats för fyra nya enplanshus.*

Målet bedöms som delvis uppnått både för period och för helåret.

- **Öka tillväxten av befintliga och etableringen av nya företag i kommunen.** *Kommentar: Under verksamhetsåret har den totala omsättningen ökat i alla branscher samt rörelseresultat i de flesta. Det lokala näringslivet mår bra och tillväxten sker organiskt. Under verksamhetsåret det har inte skett någon märkvärdig större etablering eller konkurs som skulle påverka eller skapa större tillväxten i hela kommunen på en gång.*

Under verksamhetsåret har flera olika evenemang ordnats för företagare och blivande företagare. Strategisk utveckling har samarbetat med olika aktörer för att underlätta företagandet i kommunen till exempel finansiärer, rådgivning osv. Beträffande satsningar har också gjorts för att förbättra kommunikation om företagande i kommunen och personlig bemötande av företag.

Kommunen strävar efter att bli en möjliggörare för näringslivet och skapa tillväxt på ett organiskt sätt. Dom satsningarna som kommunen har gjort under verksamhetsåret har resulterat på den bästa betyg inom företagsklimatundersökningen sedan 2015.

Målet bedöms uppnått både på period och helår.

- **I utbildningar och kompetenshöjande åtgärder har det lokala arbetsmarknadsbehovet särskilt beaktats.** *Kommentar: Inom Äldreomsorgslyftet har xx personer genomgått utbildning och blivit undersköterskor. Två personer har validerats till undersköterskor via utbildning inom LKF. Kurs i svenska erbjuds för personer inom socialförvaltningen. Utbildningen sker på arbetstid.*

Målet bedöms delvis uppnått både för period och helår

- **Kommunen är en attraktiv arbetsgivare med hög tillgänglighet och professionalitet**

Strategiska mål:

- **Service och tillgänglighet för medborgarna ska öka.** *Kommentar: SKRs servicemätning har genomförts. Siffror har inte varit tillgängliga tidigare och en jämförelse kan därför ej göras. Öppettider i biblioteken minskar under hösten däremot har användandet av telefontider har minskats. Sammantaget bedömer vi att tillgängligheten minskat men servicegraden ökat.*

Målet bedöms delvis uppnått både för period och helår.

- **Kommunen ska vara ett föredöme då det kommer till attraktionskraft, jämställdhet och arbetsmiljö.** *Kommentar: Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har genomförts under våren 2024. Arbetsmiljöarbetet följs upp fortlöpande genom samverkan mellan arbetsgivare och fackliga organisationer i de olika organisationsleden. En preliminär bedömning efter löneöversyn 2024 är att lönerna fortsättningsvis är jämställda i kommunen.*

Målet bedöms delvis uppnått, både för period och för helår.

- **Kompetensutveckling för att möta utvecklingen och behoven hos medborgare och medarbetare.**

Kommentarer: Åtgärder för en budget i balans har medfört att utbildningsmedel minskats vilket lett till att kompetensutveckling reducerats. Viss utbildning har fortsatt genom statliga medel bland annat inom socialtjänsten.

Målet bedöms inte uppnått varken för period eller för helår.

- Kompetensförsörjning och arbetsmiljöfrågor ska stärkas. *Kommentarer: Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har genomförts under våren 2024. En kommungemensam arbetsgrupp har bildats för att analysera det långsiktiga personalbehovet och ska även ta fram aktiviteter som stärker kommunens arbetsgivarvarumärke i syfte att underlätta rekrytering av medarbetare. Information på hemsidan har uppdaterats vad avser "Jobba hos oss" sidan. Intervjuer med arbetare och bilder har tillförts. Arbetsmiljöarbetet följs upp fortlöpande genom samverkan mellan arbetsgivare och fackliga organisationer i de olika organisationsleden.*

Målet bedöms delvis uppnått både för period och helår.

Bedömningen av de strategiska målen sammanfattas i tabellform.			
Prioriterat område	Strategiskt mål	Delår	Helår
Vård och omsorg ska ha hög tillgänglighet, god kvalitet och delaktighet.	En diversifierad boendestruktur ska finnas tillgänglig för de äldre i Pajala kommun		
	Ökad delaktighet vid arbetstidsläggning		
	Ökad användning av digitala hjälpmedel		
Skapa goda förutsättningarna för lärande, fritid och framtidsmöjligheter	Andelen elever som går ut grundskolan med godkända betyg ska öka.		
	Andelen elever som går vidare till högre utbildning ska öka.		
	Fritidsutbudet ska öka		
Förvalta och utveckla våra tillgångar på ett hållbart och miljömedvetet sätt	År 2035 ska Pajala kommuns verksamheter vara fossiloberoende		
	Öka användningen av fossilfri energi i kommunens fastigheter		
	Öka tillgången på laddstolpar inom kommunens gränser		
Alla ska ges god tillgång till kultur, fritid och friluftsliv – en livskraft i vår kommun.	Kulturskolan ska vara fortsatt prioriterad verksamhet med variation i sitt utbud.		
	Vi ska genom stöd till föreningar och evenemang stötta en fortsatt bred verksamhet, med ett tydligt jämställdhetsperspektiv.		
	Vårt åtagande som förvaltningskommun för meänkieli och finska ska vi aktivt främja och skydda, särskilt barn och äldres rätt till sitt arvsspråk och minoritetskultur		

Prioriterat område	Strategiskt mål	Delår	Helår
Möjliggöra att fler människor och företag väljer att flytta och etablera sig i Pajala kommun	Öka inflyttning och tillgängliggöra tomter i hela kommunen.		
	Öka bostadsbeståndet under planperioden.		
	Öka tillväxten av befintliga och etableringar av nya företag i kommunen.		
	I utbildningar och kompetenshöjande åtgärder har det lokala arbetsmarknadsbehovet särskilt beaktats.		
Kommunen är en attraktiv arbetsgivare med hög service och professionalitet	Service och tillgänglighet för medborgarna ska öka.		
	Kommunen ska vara ett föredöme då det kommer till attraktionskraft, jämställdhet och arbetsmiljö.		
	Kompetensutveckling för att möta utvecklingen och behoven hos medborgare och medarbetare.		
	Kompetensförsörjning och arbetsmiljöfrågor ska stärkas.		

En analys av indikatorerna genomförs i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Den sammanfattande bedömningen av Pajala kommuns verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning är att målen delvis uppnås både på perioden och för helåret 2024.

Den sammantagna bedömningen är att Pajala kommun endast till mindre del uppnår målen för god ekonomisk hushållning vilket gäller både för period samt för helåret.

Kommunala bolag

Pajala kommun har två bolag i sin koncern, Pajalabostäder AB samt Pajala Värmeverk AB. Dessa är helägda av kommunen.

Pajalabostäder

Vi har tilldelats nytt ägardirektiv under året som uppmanar till att bygga fler lägenheter och vi har tillsammans med styrelsen tagit fram tilltänkta tomter för detta. Vi avvaktar dock med beslut för att först se utvecklingen inom kommunens ekonomi samt Kaunis Iron AB:s permitteringar som uppkommit. Årets hyresförhandling gick förhållandevis bra om än inte tillräckligt. Vi lyckades dock med att få en högre höjning än flertalet andra allmännyttiga bolag i Norrbotten vilket blev 5,5%. Vi har inom flera delar valt att ha 2024 som ett år för i synnerhet planering av möjligheter och förhoppningen är verkställande under 2025. Vi har även genomfört en kundundersökning av våra hyresgäster och i många delar upplever dom förbättringar men det finns delar som dom tycker blivit något sämre som vi kommer fortsatt jobba med. Undersökningen genomförs vart annat år.

Vår planering fortskrider med att bygga fler bostäder men det är viktigt med rätt underlag. Vi har sagt att 2024 blir ett år för planering och förhoppningsvis ett verkställande 2025. Förhoppningen nu är att räntorna fortsätter ner och kostnadsutvecklingen stabiliseras och gärna minskar så att vi kan jobba mer med underhåll och framtida investeringar.

Ekonomi

Året började med att vi prioriterade ekonomin för att säkerställa att vi hade intäkter på våra utgifter. Vi hade även en tillfällig skuld till kommunen som har återbetalats. Pga, ökade kostnader på flera fronter som fjärrvärme, räntor och entreprenadkostnader har vi under perioden legat lågt med bla, underhåll men även jobbat med flertalet andra utgifter. Detta har inneburit att vi nu kan öka på underhållet något och ser att vi kommer att kunna leverera utlovat resultat.

Pajala Värmeverk

Verksamheten har präglats av en totalt förändrad bränslemarknad jämfört tidigare år. Vi har nödgats

att köpa huvuddelen av bränslet i form av stamved från en överhettad spotmarknad med hög prisnivå. Få affärer på virkesmarknaden har kunnat göras med långsiktighet. Under första delen av året när det också var rekordkallt var bränslebristen så akut att vi endast hade bränsle för ca 3 dygn i lager. Vidare kunde ej reservlagret av olja fyllas upp då det var så kallt att bränsleleveranser ej kunde ske. För att klara vintern/vårvinterns nyttjades delvis sågverksbränsle flis/barkmix vilket ej var budgeterat för. Detta bränsleslag har ökat nära 120% i pris på 5 år varav ca 80% sedan hösten 2023. Vårt bränsle utgör mer än hälften av våra omkostnader. Detta samtidigt som vi själva haft en prishöjning på försåld fjärrvärme på ca 25% senaste 5 åren.

Tekniskt har verksamheten fungerat tillfredsställande och slitage på pannor och utrustning har minskat när ren skogsflis använts i högre grad. Kundstocken är relativt stabil och vi har anslutit två nya privatkunder under perioden.

Personalmässigt har vi tidvis för få resurser och mer arbete än tidigare men samtidigt ej budget att bära fler personal. Vi har varit nära två veckor försenade med nödvändiga UH-arbeten på flispannan och dess kringutrustning varför dyrare träpellets förbränts dessa veckor. Det som räddade oss från ytterligare förseningar var att Kaunis Iron friställde underentreprenörer vilka då kunde hjälpa oss.

För andra delen av 2024 gäller att strypa utgifter i möjligaste mån, se över alla delar av verksamheten för att minimera kostnader. Vidare bygger vi ej vidare på lagret av stamved för flisning nämnvärt för rän kring årsskiftet då vi idag har bränsle som räcker in på 2025. Fjärrvärmepriset kommer att måsta justeras igen till årsskiftet men man bör beakta att vi redan idag ligger i paritet med pelletseldning så våra konkurrensfördelar börjar allvarligt naggas i kanten.

Ekonomi

Budget 2024 kommer ej att innehållas vilket stod klart för oss redan tidigt under innevarande år bl.a.

då icke budgeterade bränsleslag har nyttjats. Vidare har personalkostnader varit högre än budgeterat då vi haft en vikarie anställd en längre tid.

Kommunala mellanhavanden

Intäkter, kostnader, fordringar och skulder inom koncernen utgör de interna mellanhavandena i den sammanställda redovisningen. Mellanhavanden exkluderas eller elimineras i redovisningen för att ge rättvisande bild av koncernen. Till de största posterna hör lokalhyror från Pajalabostäder till kommunen, VA-avgifter från kommunen till bolagen

och fjärrvärme från Pajala Värmeverk till kommunen och Pajalabostäder. De tre kategorierna är relativt statiska över åren och varierar främst i takt med indexering och prishöjningar.

Pajalabostäders resultat för perioden förbättrar koncernens resultat med 4,3 mkr medan Pajala Värmeverk minskar resultatet med 1,0 mkr. Prognosen för Pajalabostäder är 1,5 mkr och för Pajala Värmeverk -1,0 mkr.

mkr	Utfall jan-aug 2024	Utfall jan-aug 2023	Budget 2024	Prognos 2024
Pajalabostäder AB	4,3	2,3	1,0	1,5
Pajala Värmeverk AB	-1,0	0,1	0,8	-1,0
Totalt	3,3	2,2	1,8	0,5

Driftredovisning

Driftredovisningen innehåller en sammanfattad beskrivning av det ekonomiska resultatet för delåret och bedömning av årsprognos inom Pajala kommuns verksamheter.

Kommunövergripande

Det ekonomiska resultatet per 31 augusti visar en negativ avvikelse på ca 29 mkr mot budget. Avvikelsen finns inom flertalet verksamheter. Prognosen för helåret 2024 visar ett beräknat resultat som är 49,5 mkr lägre än budgeterat resultat. Det finns förklaringar till ett flertal av de prognostiserade avvikelserna, men sammantaget kan konstateras att budgetföljsamheten måste förbättras.

Övergripande områden såsom kommunfullmäktige, revision och överförmyndaren prognostiserar en budget i balans vid årets slut. Kommunstyrelsens politiska kostnader bedöms gå med ett underskott på 0,3 mkr vid årets slut. Gällande överförmyndaren så har verksamheten överlämnats till Gällivare kommun enligt den beslutade samverkan viss osäkerhet gällande kostnadsfördelning finns under första året av samverkan. Valnämnden prognostiserar ett underskott på 200 tkr då det under våren genomförts ett EU-val.

Kommunstyrelsen exkl Teknik och service

Området visar ett underskott på 7,3 mkr på perioden och prognostiserar ett underskott på -4,4 mkr för helåret. Störst underskott prognostiserar Pajala flygplats (-1,7 mkr). Verksamheten har varit underfinansierad under flertalet år men ett aktivt arbete för en budget i balans pågår. De politiska kostnaderna prognostiserar ett underskott på 550 tkr vilket bland annat beror av extra sammanträden under våren. Ledningsfunktion samt administrativt stöd prognostiserar underskott, 400 tkr samt 250 tkr, vilket beror av personalkostnader utöver budget. Det har bland annat genomförts ett EU-val samt pensionsavgångar som inneburit dubbelbemanning. Inom IT prognostiserar underskott på 900 tkr vilket beror av högre licenskostnader i syfte att höja IT-säkerheten. Även räddningstjänsten prognostiserar underskott, 350 tkr, vilket beror av betydligt fler händelser än normalt. Försäljningen av skog som budgeterades till 3 mkr prognostiseras uppgå till 2,5 mkr vilket innebär att Strategisk

utveckling prognostiserar underskott på 300 tkr. 200 tkr hämtas hem på andra områden inom avdelningen.

Teknik och service

Sektor teknik och service visar ett överskott med 1,6 mkr för perioden medan prognosen för helåret uppgår till -2,5 mkr. Största underskottet bidrar verksamhetsfastigheter med -2,1 mkr. Det beror nästan uteslutande på att reparation och underhåll överstiger budget. Inom gator och vägar (-1,3 mkr) bidrar vinterväghållningen till underskottet då vintern blev längre än normalt.

Socialnämnden

Resultatet för årets första åtta månader uppgår till -30,9 mkr för socialnämnden medan helårsprognosen uppgår till -39,9 mkr. Största underskottet återfinns inom området Äldreboende. Det förklaras till stor del av inhyrd bemanning som uppgått till 9,8 mkr under perioden samt av konsultkostnader då en enhetschef på konsultbasis funnits till och med juli månad till en kostnad på 2 mkr. Inom området återfinns även kostnader till regionen för utskrivningsklara vilket uppgår till 4,8 mkr till och med augusti. Helårsprognosen för området Äldreboende uppgår till 18,9 mkr.

Området Stab redovisar underskott med 2,8 mkr på perioden. Det förklaras nästan uteslutande av konsultkostnader utöver budget samt blockhyra för Björkkullen. Prognosen för helåret uppgår till -4,5 mkr.

Hemtjänsten redovisar ett underskott på 9,9 mkr på perioden. Sammantaget uppgår inhyrd bemanning till 11 mkr för perioden medan överskottet i egna personalkostnader endast uppgår till 2 mkr. Helårsprognosen för området Hemtjänst uppgår till -11,4 mkr.

Myndighetsgruppens resultat för perioden uppgår till + 2,5 mkr. Det förklaras bland annat av mycket låga kostnader för försörjningsstöd samt överskott inom myndighetsgruppen. Däremot mindre underskott inom Barn- och familj samt missbruk då placeringar funnits under våren. Området Öppenstöd visar också underskott och kommer att behöva tillskjutas resurser för att möta lagens krav framöver.

Helårsprognosen för Myndighetsgruppen uppgår till + 1 mkr.

Området LSS redovisar underskott på 4,8 mkr för perioden. 1,5 mkr av detta förklaras av en extern placering på annan ort vilket kommer kvarstå året ut. Det har också funnits tomma lägenheter vilket innebär att området inte får kostnadstäckning för hyrorna. Helårsprognosen uppgår till -5,7 mkr.

Området Hälso- och sjukvård redovisar ett underskott på 1 mkr på perioden. 600 tkr av detta förklaras av kostnader för färdtjänst. Helårsprognosen uppgår till -480 tkr.

Barn och utbildningsnämnden

Förvaltningens prognostiserade resultat på helår är - 3,2 mkr vilket är bättre än prognosen i april. Det beror i delvis på att förskolorna har ökat sitt överskott. Dock kan prognosen försämrats om det tillkommer nya upphandlade skolskjutsar.

Förskolorna och fritidshemmen visar på ett plusresultat eller budget i balans där det för förskolorna handlar om att det saknats bemanning och färre utbildade förskollärare vilket påverkar lönekostnaderna. Det är ett mycket svårt vikarieläge där utbildade timvikarier används på vakanta tjänster. Detta innebär sämre arbetsmiljö, högre arbetsbelastning och bristande kontinuitet för barnen.

Resultatet beror till stor del på ökade kostnader för lagstyrda skolskjutsar. Kostnaderna har på några år ökat till att inför 2023 uppgå till 14,5 mkr beräknat på helår. Ökningen beror bland annat på ökade bränslekostnader, inflyttning till flera avlägset belägna byar dit kommunen inte har haft skolskjuts för några år sedan och några specialskjutsar för elever med särskilda behov. Föregående årsbudget för skolskjutsar täckte inte de kostnader vi hade för skolskjutsarna. Del av skolskjutsarnas underskott har fördelats på verksamheterna dvs motsvarande minskad budget 2024 för alla verksamheter. Utöver det en minskad rambudget med 0,6 mkr och utöver det att hämta hem föregående års underskott för grundskolorna. Skolskjutsarnas prognos för helåret är svårt att förutse då en ny extra upphandlad skolskjuts på helår kan innebära en kostnad på 850 tkr.

Kostnaderna för elever med särskilda behov och nyanlända elever (studiehandledning, modersmål, SVA-undervisning) uppvisar ett underskott i grundskolor. Elevers behov av särskilt stöd beslutas av rektor och är styrt av skollagen.

Verksamhetsansvariga arbetar dock med att anpassa verksamheterna till besparingskraven genom att minska antalet personal i skolorna, öka samläsning årskurser under pågående läsår och inför kommande läsår. Inför läsåret 2024-25 har verksamheterna utifrån besparingskraven anpassat bemanningen inför nya läsårets start i augusti 2024 dvs utfallet av personalminskning visas på 4 månader av helår. Gårdbyskolan har över tid haft svårt att uppnå en budget i balans, vilket bland annat beror på skolans låga elevantal. Det är svårt att driva en F-9 skola kostnadseffektivt med endast drygt 80 elever. Tärendö, Gårdbyskolan och Sattajärvi skola har dock 900 tkr strukturbidrag årligen.

Centrala elevhälsan gör ett underskott. Stödteamet har utökats med en skolsköterska på heltid (200% i stället för 150%). Stödteamet har också utökats med en skolkurator på 100% i stället för 75%. Utökningen är gjord för att säkerställa lagkraven och följa normvärden och riktlinjer kring 8 elevhälsans medicinska- och psykosociala insats. Utökning är också nödvändig för att säkerställa likvärdig tillgång till elevhälsa i kommunens samtliga enheter (även Kangos kultur- och ekologiska skola och Lapplands gymnasium enligt överenskommelse om fria nyttigheter).

Bygg- och miljönämnden

Prognosen för Bygg- och miljönämnden visar på ett överskott på cirka 400 tkr under förutsättningar att intäkterna fortsätter enligt budget. Den lägre bemanning på byggsidan, beroende på hur lång rekryteringsprocessen kommer att pågå, medför troligtvis även lägre lönekostnader. Bygglovssidan visar på ett överskott som dock inte är i paritet med 2023.

Det har också varit lägre kostnader för resor och utbildningar med anledning av den höga arbetsbelastningen samt nyrekryteringar.

Prognosen för bostadsanpassningsbidragen visar på cirka -250 tkr. Det råder dock eftersläpningar på utförandet av åtgärderna vilket beror på svårigheter att hitta entreprenörer. Det innebär att kostnaderna kommer att infalla under hösten/vintern 2024. Dessa kostnader är dock våra att förutspå. Det är också en väldigt händelsestyrd verksamhet vilket innebär att ett ärende med behov av en större åtgärd kan påverka hela budgeten. Bostadsanpassningen är en lagstadgad verksamhet och det finns ytterst begränsade möjligheter att påverka kostnaderna kombinerat med stigande materialkostnader är det svårt att hålla givna ramar. Sedan

2013 har underskottet på detta objekt legat mellan 0,1–1,3 Mkr mot budget, med ett snitt på 0,5 Mkr per år.

DRIFTSREDOVISNING, mkr	Utfall 2024 jan-aug	Utfall 2023 jan-aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse 2024
Kommunfullmäktige, revision, valnämnd och överförmyndare	-2,3	-1,9	-2,6	-2,8	-0,2
Kommunstyrelsen	-3,3	-2,4	-3,0	-3,5	-0,6
Socialnämnden	-177,5	-150,7	-225,1	-265,0	-39,9
Barn och utbildningsnämnden	-76,3	-78,3	-113,9	-117,1	-3,2
Teknik och service	-44,7	-47,4	-74,4	-76,9	-2,5
Stab	-48,1	-33,2	-65,3	-69,1	-3,8
Bygg- och miljönämnd	-2,9	-1,7	-4,8	-4,4	0,4
Lapplands kommunalförbund	-25,7	-25,0	-38,3	-38,3	0,0
Summa drift	-380,8	-340,7	-527,4	-577,1	-49,7
Pensioner	-13,6	-22,4	-24,4	-25,9	-1,5
Fastighetsförsäljning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig finansiering	0,0	0,0	-0,4	-0,4	0,0
Kapitaltjänst finansiering	-2,2	-2,2	-6,5	-6,5	0,0
Summa finansiering	-15,8	-24,6	-31,3	-32,8	-1,5
Avgår kapitaltjänst	18,1	14,5	30,6	30,6	0,0
Avgår interna mellanhavanden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-12,9	-12,0	-21,3	-21,3	0,0
Verksamhetens nettokostnad	-391,4	-362,90	-549,3	-600,5	-51,2
Skatteintäkter	219,1	213,9	328,0	328,0	0
Statsbidrag	152,6	143,8	225,1	225,1	0
Finansiella intäkter	3,9	3,5	2,5	4,5	2,0
Finansiella kostnader	-3,6	-3,6	-4,2	-4,5	-0,3
Netto	-19,4	-5,3	2,1	-47,4	-49,5

Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen innehåller en sammanfattad beskrivning av investeringarna inom Pajala kommuns verksamheter.

Under perioden har ankomsthallen i utrikeshallen på Pajala flygplats aktiverats med ett bidrag 3,5 mkr från regionen, därmed är utrikeshallen etapp 1 färdigställd. Bredbandsutbyggnad i Lovikka och även i byarna Peräjävaara och Kengis fortgått.

Kommunalteknik har investerat tom med 8,7 mkr varav Pajala avloppsreningsverk har fortsättningsvis kvar investeringar att göra. Kommunalteknik har investerat i ÅVC, markarbete, inventarier, system som möjliggjort verksamhetsbesök utanför ordinarie öppettider när anytime är öppet. Den tekniska verksamheten har också genomfört investeringar i ledningsnätet.

Barn- och utbildningsnämnden har investerat i Chromebook till eleverna. Vidare har räddningstjänsten köpt in inventarier.

Kommunens fastigheter har investerat i bergvärme på Tallgården i Korpilombolo. Projektet pågår och är inte färdigställt.

Fastigheter har investerat i centralköket och i kommunhuset i Pajala.

INVESTERINGSREDOVISNING, mkr	Utfall 2024 jan-aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse 2024
Kommunstyrelsen				
Stab IT	1,3	3,5	3,5	0,0
Varav bredband	1,2	2,6	2,6	0,0
Flyget inventarier	0,1	0,5	0,5	0,0
Pajala flygplats utrikeshall	-3,5	0,0	0,0	0,0
Räddningstjänsten	0,2	0,2	0,2	0,0
Sektor teknik och service				
Teknisk verksamhet	8,7	12,6	12,6	0,0
varav Pajala avloppsreningsverk	1,1			
varav Pumpstationer	1,1			
varav Ledningsnät	1,8			
varav ÅVC	2,4	3,0		
Fastigheter	8,9	11,0	12,5	-1,5
varav Tallgården	5,3	7,0	8,5	-1,5
Socialnämnden	0,0	1,1	1,1	0,0
Barn och utbildningsnämndensnämnden	0,2	0,5	0,5	0,0
SUMMA	15,9	29,4	30,9	-1,5

Verksamhetsberättelser

Verksamhetsberättelserna innehåller en sammanfattad beskrivning av vad som har hänt i verksamheterna. Verksamhetsberättelserna finns i sin helhet bifogat som bilagor.

Kommunstyrelsen

Kommunchefen slutade sin anställning i april månad och tillsvidare har ekonomichefen gått in som tf kommunchef. Även kommunikatören har valt att avsluta sin anställning under september.

Under våren har ett EU-val genomförts vilket belastat kanslifunktionen både personellt samt ekonomiskt. Två pensionsavgångar har skett i samband med semesterperioden och där endast en har återanställts.

Under våren 2024 genomfördes den årliga löneöversynen. I år varslade Kommunal och Vårdförbundet om stridsåtgärder. Vad avser Kommunal utlöstes inte deras stridsåtgärder och inom Vårdförbundets avtalsområde blev inte Pajala kommun föremål för stridsåtgärder, utan centrala parter kom överens om nytt avtal från och med 28 juni. Genomsnittliga löneökningar i kommunen uppgick till 3,46 procent.

IT avdelningen haft ett flertal projekt inom Pajala stadsnät p g a ombyggnation av elnät samt ombyggnation av vägen mellan Autio-Peräjävaara samt Junosuando. Mycket gjordes redan år 2023 men vi har haft restpunkter som hanterats under barmarkssäsongen 2024. Vi bygger även ut fibernätet i Lovikka som startades 2023 och fortsatt 2024. På grund av vägombyggnationen har även Vattenfall flyttat elledningarna. Eftersom vi har opto som hänger i stolparna har även vi påverkats av flytten.

Vi har ett omfattande arbete för att uppfylla den nya cybersäkerhetslagen (NIS2). Det arbetet pågår både inom IT och stadsnätet. Vi måste bland annat införa krypterad trafik, införa 2-faktors inloggningar på fler områden m.m. Det kommer också att krävas mer realtidsövervakning av händelser i nätet. IT blir

mer och mer komplext. System som ska integrera med varandra på ett säkert sätt. Hybridlösningar där en del är i molnet och en annan del i den egna datahallen. Lagstiftningen skräps rejält vilket också ställer mycket högre krav på personalen.

Kultur- och minoritetsavdelningen har tidigare under året signalerat att verksamheten måste minskas för att uppnå en budget i balans. Åtgärder som vidtagits är nerdragning av öppettider i Pajalas bibliotek samt neddragning av kurser på Kulturskolan. Extern finansiering i form av ex statligt stöd från Kulturrådet (författarbesök, inköp av material, utvecklingsarbeten m.m.) har varit helt avgörande för att kunna bedriva verksamhet utöver basverksamheten.

Flygplatsen har ökat delaktigheten bland personalen i flygplatsens ekonomi för att alla ska kunna dra sitt strå till stacken och tänkta över det verkliga behovet av inköp och investeringar. En ny VA har tillsatts den 1 maj, med dennes erfarenhet och kompetens bedömde myndigheter att inget behov av utbildning eller mentorskap behövdes. Vi har även ökat intäkterna i form av höjning av priser samt haft mer besökande trafik än tidigare år som genererat intäkter i form av platshyror, landningsavgifter, extra öppethållande osv.

Räddningstjänsten har under perioden januari – augusti hanterat 69 händelser totalt. Det är betydligt fler än föregående år, som då var 46 händelser under samma period. Dock har vi sluppit omfattande skogsbränder i sommar, trots det fina väder vi haft under perioden. 30 personer i kommunens verksamheter har utbildats av räddningstjänsten i grundläggande brandskydd. 60 personer har utbildats i HLR av räddningstjänsten.

12 personer har utbildats i rollen som brandombud i kommunens verksamheter. Vidare har HLR-utbildningar genomförts och där har kommunens verksamheter utbildat egna instruktörer för att få snabbare kunskapsspridning. Tillsyner enligt LSO

(Lagen om skydd mot olyckor) och LBE (Lagen om brandfarlig vara) har räddningstjänsten genomfört på 15 anläggningar.

Arbetsmarknad och integration har tagit emot fyra kvotflyktingar från Kongo samt totalt 28 flyktingar från Ukraina. Dessa får nu folkbokföra sig i Pajala. Samtliga vuxna från Ukraina är arbete samt läser inom SFI. Enheten arbetar med individer som står långt från arbetsmarknaden genom handledning och för närvarande handleds tre individer från Individ och familjeomsorgen, tre från arbetsförmedlingen samt två personer från arbetslivsresurs. Nio ungdomar finns inom ramen för KAA, kommunalt aktivitetsansvar.

Vidare har enheten öppnat mötesplats för ökad integration med språkcafé i samverkan med rödakorset. Arbete med folkhälsan i Pajala kommun sker i samverkan med regionen. Vidare har det utbildats i första hjälpen för psykisk hälsa samt i samverkan med hej Hemby genomförts aktiviteter som motverkar ensamhet.

Det har också skrivits samverkansavtal med arbetsförmedlingen som följs upp 8 ggr /år och Lärcentra för att arbeta med de som är långtidsarbetslösa. Det har beviljats integrationsmedel från Länsstyrelsen för utbildningsinsatser i samverkan med länet kring integration.

Sektor Teknik och service

Sektorn har arbetat metodiskt för att nå de besparingsmål som har satts upp. Exempel på åtgärder är borttagandet av bidrag för utfartsvägar, inventering av renhållningskunder, minskat bidrag till enskilda vägar samt restriktivt förhållningssätt gällande utbildningar och inköp. Arbetet med framtagande av nya taxor för renhållningen samt va pågår också. Verksamhetens resultat balanserar upp till viss del av bidrag som erhållits från trafikverket för arbeten på enskild väg.

När det gäller den ekonomiska situationen så är prognosen att sektorn går mot en budget i balans med förbehåll gällande verksamhetsfastigheter.

Kost och hygien

Kostverksamheten har nytt livsmedelsavtal from 2024-04-01. Avtalstiden löper under två års tid

med möjlighet till två års förlängning. För mejeriprodukter är Norrmejerier avtalsleverantör och för övriga livsmedel är det Martin & Servera. Livsmedelspriserna har legat på en relativ jämn nivå under perioden, vissa livsmedel exempelvis kaffe som är en stor produkt har stigit i pris under året.

Centralköket i Pajala har under våren påbörjat leverans av mat till Rönngården äldreboende i Tärendö vilket gör att kostverksamheten i Pajala, Tärendö och Korpilombolo nu lagar mat till samtliga särskilda boenden i Pajala kommun.

Fritid och service

Fritids- och serviceenheten har under första kvartalet öppnat upp badhuset för skola och allmänheten efter det varit stängt nästan 6 månader på grund av reparationer på reningsanläggningen. Det har även varit problem med aluminiumskenor som fallit ner ovanför bassängen något som entreprenör åtgärdat. Badhusets livslängd är uttjänt och det uppstår ständigt oförutsedda driftskostnader som främst på verkar verksamhetsfastigheter men även badhusets verksamhet i form av mindre intäkter. Ett annat problem är att simkunnigheten bland barn och ungdomar riskerar att försämrats. Under våren har det varit extra öppethållande av badhuset på önskan av Försvarsmakten vilket inneburit extra intäkter. Under sommaren har badhuset varit öppet måndagar på eftermiddag/kväll samt tisdag-torsdag dagtid.

Fritidsenheten har även skött om Riavallen under sommaren. Arbete med att förbättra kvalitet i våra verksamheter genom förbättrade rutiner och samverkan med föreningar pågår kontinuerligt. Föreningsbrev har skickats ut varannan månad med information om bidrag, evenemang, utbildningar och verksamheten som bedrivs. Medarbetarna har bedrivit vår basverksamhet med service vid badhuset, sporthallarna samt bokningar på anläggningarna och förberedelser vid olika evenemang. Under Nationaldagsfirandet hade fritidsenheten aktiviteter för barn i badhusparken med bland annat en uppblåsbar hinderbana vilket var mycket uppskattat. Föreningsforum har anordnats i Tärendö i februari där temat var föreningsbidrag och en föreningsledarutbildning anordnades i juni. Till hösten är en

föreläsning om rasism med Lilian Thuram inbokad på Pajala Folkets Hus i samarbete med RF-SISU och SENSUS studieförbund.

På vaktmästeriet har det varit mycket ärenden både på grund av flytt av verksamheter samt byte av golv i lokaler med mycket montering av möbler och utrustning i kommunens verksamheter vilket inneburit behov av extra personal i perioder. I början på året har det varit lugnare med bostadsanpassningar men normalt sker en uppgång inför sommaren. Utöver bostadsanpassningar har snickarna utfört reparationer på reningsverk, vattenverk samt tagit röjsågskort för att skapa möjligheter att utföra andra arbetsuppgifter när det är få bostadsanpassningar. Røjning av bland annat markbäddar runt om i kommunen har utförts av snickarna. Snickarna utför även arbeten i projekt som exempelvis gjutning av platta och byggnation av garage för reservkraft som VA.

För parker och rastplatser har upphandling för grönytor blivit klar. Kostnaderna för avtalet är på 1+1+1 år och blev dyrare än föregående år. Däremot har det varit betydligt bättre kvalitet på skötseln av grönytor och bra dialog med utförarna. Pajala kommun tillsammans med Övertorneå kommun har även 100% finansiering via FORMAS för ett projekt för att skapa hälsofrämjande mötesplatser som kan användas året runt i respektive kommun. De första uppstartsmöten är genomförda och det finns en planering inför höstens aktiviteter.

Gator och vägar

Vinterväghushåll. Sköts delvis av entreprenörer, samt att vi har en del i egen regi. Kostnaderna för snörøjning har ökat då vintern kom tidigt och varade ca en månad längre än föregående år. Nytt avtal är tecknat som kommer att starta den 1/10–2024. Avtalet är tecknat med Svevia.

Barmarksushåll. Avtal för barmarksushåll är tecknat med Svevia. Under sommaren har upphandlade ytor sopats samt grusvägar kommunen ansvarar över har hyvlats. Villavägen i Korpilombolo åtgärdas enligt investeringsplanen med ny beläggning samt man dikar och anlägger nytt bärlager. Kommer att åtgärda broräcket i Tjäderbo-Lehto för

att kunna öppna upp bron för trafik igen under hösten 2024.

Renhållning. Inför slamsäsongen har ny lastväxlare tagits i bruk. Men pga personalbrist ligger vi efter vad gäller tömning av de egna verken. Personalbrist beror på en uppsägning och rekrytering pågår. Den gamla slambilen är i dåligt skick, rostangripen på flertalet ställen och beaktande bör göras ifall den blir utdömd inom en snar framtid. Plan för ett utbyte finns, dock ej med i investeringsplanen de närmsta åren. Arbetet med ÅVC+ fortgår och vi inväntar tillstånd för kameraövervakning vilket måste finnas på plats innan vi kan öppna upp.

VA

Under våren har vi fått reparera och byta en del brunnar och betäckningar som plogats sönder eller lyfts av tjäle, är ett återkommande problem inom vissa områden. Vi har nyanställt en drifttekniker som har börjat hos oss den 1 juli, han kommer från Göteborg och har arbetat inom VA både i Stenungsund och Härnösand.

En hel del arbeten har genomförts och pågår fortfarande:

- Färdigställt nyanslutningar VA i Sattajärvi, utökat verksamhetsområde.
- Bytt ut Thomanjennys pumpstation i Tärendö.
- Nytt vattenverk i Aittamaa Tärendö under uppförande, beräknas vara klart kvartal 4 2024.
- Utbyggnad av Pajala vattenverk för att inrymma reservkraft för att säkra vattentillförsel vid ev strömavbrott.
- Saittarova, bytt ut en markbädd samt avvecklat en andra för att istället koppla in de kunderna via ett lta-system.
- Junosuando Solvägen, allt VA byts och bör vara klart i oktober/november.
- Kangos Södra Byavägen, Byte av vattenledning, ventiler samt montera spolbrunnar som har saknats till fastigheterna, Snells är utförare av hela projektet.
- Pajala nya Reningsverk, funktionstestning har påbörjats den 15 augusti med vår egen personal som sköter den dagliga ronderingen.

Fastigheter

Året började med vattenskadorna och ytskiktetsproblem på skolan i Korpilombolo vilket har åtgärdats. Markåtgärder för att förhindra vatteninträngning i källare kvarstår dock. Kostnaderna för åtgärderna på kommunhuset vid årsskiftet har även spillt över till detta år med ca: 800 000kr. Det generella underhållsbehovet kommer inte att kunna hanteras under året eftersom stora delar av budgeterade medel för investeringar, underhåll och reparationer är förbrukad och resultatet för helår är beräknat till underskott. Ökade kostnader för reparationer är en indikation på förbrukat underhåll och bara tom augusti månad har vi reparationskostnader för 1,7 Mkr och som är växande. Reparationerna avser främst Tak, VA, El, Hissar och storköksutrustning. Detta kan förorsaka arbetsmiljöproblem på delar av verksamheterna som nu drar i gång under hösten. De stora underhållsbehoven är främst skolorna som alla är över 60 år gamla och slitna både in och utvändigt. De tekniska installationerna som finns är den tekniska livslängden förbrukad vilket kommer att belasta reparationer och akut avhjälpande underhåll framöver. Detta skapar avbrott i verksamheterna och växande arbetsmiljöproblem i förlängningen. Teknikhuset som huserar flera hyresgäster har ett stort behov av takbyte pga takläckage varje år och som skadar hyresgästernas inventarier. Fastigheten genererar intäkter för kommunen genom dessa hyresgäster som Laitis, Kaunis Iron AB, Arctic Infra, Tornedalens Reklam och Pajalabostäder AB. För badhuset krävs återkommande konstruktionsbesiktningar som måste genomföras kontinuerligt var 6:e månad samt vissa förstärkningsåtgärder kring bassäng och väggar kommer att krävas för att få fortsatt drift. Detta kräver pengar som inte finns. Upphandlingen av bergvärmeanläggning till Tallgården i Korpilombolo kommer att färdigställas i höst och ge en besparing på elförbrukningen med ca: 68% förutsatt att alla optioner upphandlas.

Tilltänkta investeringar av ny förskola och äldreboende kommer att belasta centralköket som redan idag har utrymmesbrist och investeringsbehov av gammal utrustning. Ny ventilationsanläggning har installerats i centralköket eftersom den gamla var förbrukad. Den nya anläggningen är drifttagen samt

fungerar mycket väl med förbättrad värmeåtervinning.

Socialnämnden

Förvaltningen förbereder sig för stora demografiska förändringar i Pajalas befolkningsstruktur som kommer att medföra betydande förändringar i behovligt sätt att arbeta med våra brukare och klienter. Pajala kommun är den kommun i landet som är en av Sveriges kommuner med högst andel äldre och färre i arbetsför ålder. Med stigande av den utvecklingen fram till 2033 enligt SCB. Det kommer att behövas nya lösningar vad gäller kompetensförsörjning och bemanning inom alla områden och yrkeskategorier. Det finns ett framtaget förslag från förvaltningen på nytt äldreboende då antalet äldre blir fler och mer komplexa behov. Att förbereda inför allt fler äldre med ett till max två större boenden där personalresurserna blir mer samlade på ett ställe oavsett ort. Det socialförvaltningen har fått erfara är att flera särskilt boendefastigheter inte underhålls enligt behov som har lett och leder till höga kostnader för att åtgärda. Digital välfärdsteknik behöver upphandlas i allt större utsträckning för att skapa trygghet för brukare och underlätta för personal.

Resultatet av demografiska förändringarna med fler antalet äldre och allt färre i arbetsför ålder gör att socialförvaltningen får svårare för varje år att bemanna. Ny personal behövs dels att vi har höga pensionsavgångar och fler händer behövs när det blir fler ärenden. Därutöver har vi svårt att konkurrera med privata industrin och handel med högre löner som gör att flera väljer att sluta arbeta hos Pajala kommun. Det sammantaget har gjort att socialförvaltningen blir alltmer beroende av bemanningskonsulter och särskilt på undersköterskesidan för att kunna ge det lagstadgade omsorgsbehovet till brukarna.

De personalmässiga och strukturella utmaningar som förvaltningen står inför är utanför Förvaltningens kontroll att inom ramen för nuvarande budget eller personalpolitik att lösa. Följaktligen kräver dessa politiska åtgärder, utan vilka förvaltningen bedömer att situationen kommer att förvärras. Det viktigaste är att behålla nuvarande personal och det förvaltningen ser är förutom höjd grundbemanning

som behöver ökas vid flera enheter är framförallt en synlig lönesatsning utifrån de som HR enheten har utrett.

Under våren har trygghetsboendet startat med tio lägenheter. Där dagverksamhetens närhet spelar en stor roll för aktiviteterna som måste finnas på ett trygghetsboende. Nattpatrull i Pajala C kom fullt efter semesterperioden tog slut i augusti. Det har varit svårt att rekrytera till nattpatrullen. För att underlätta togs beslut om att befintlig personal som sökte skulle få tjänstledigt för att prova på nattpatrullsarbetet. Nattpatrullen är stationerad på Älvbacka där de vid icke besökstid i hemmen gör insatser på boendet.

Konsulterna på IFO kom under 2022 där det till slut hade gått så långt att ingen fast personal fanns kvar på IFO. Sju tjänster tomma. Fyra konsulter anställdes och som har fortsatt under 2023. För att få socionomer att söka tjänst i Pajala och för att en långsiktig lösning beslutades att införa ett mentorskapsprogram. Alternativet var annars fortsatt enbart konsulter. Mentorsprogrammet innebär att nyexaminerade har mentorer under en sex månaders period. Under sommaren – 23 kom två nya socionomer som provanställdes. Dessa fast anställdes januari-24 d.v.s. då var två av sju tjänster besatta. Samtidigt gick en av konsulterna på heltid som enhetschef i Tärendö. Alltså bemannades IFO av tre konsulter och två fast anställda. Fem av sju tjänster och i en liten enhet med många olika slags uppdrag är det väldigt synligt att det inte är full bemannat. Under våren kom ytterligare två som provanställdes och samtidigt som det fast anställdes har en av socialsekreterarna avslutat sin tjänst och en har påbörjat mentorskapet i slutet av augusti. Därmed i augusti saknas tre av sju tjänster. Under sommaren har konsulterna täckt för att dom fast anställda ska få sin lagstadgade semester. Utöver det har nya komplicerade ärenden aktualiserats under sommaren. Under hösten kommer nya verksamhetschefen, fast anställd ej konsult, och nya intervjuer pågår för att få full bemanning. Det vi har sett nu under sommaren-24 när det har programmet har pågått under ett år att mentorskapet börjar bli känt och vi får fler som söker. Ett unikt mentorskapsprogram och som har gett en lyckad satsning dock kostsam. Alternativet som sagt hade varit fortsatt IFO bemannat av konsulter.

Under 2023 och även under första halvåret 2024 har fortsatt genomlysning gjorts av alla IFO ärenden vilket är redovisat under rubriken Besparingar i dokumentet. Främst är att den enskilde och familjer har fått bättre lösningar av deras behov om insatser samtidigt som det har gjort besparing som är hållbara över tid.

Även påbörjad genomgång av äldre bistandsärenden har genomförts vilket tillsammans med det faktum att vi efter en tid har sett en högre avflyttning har lett till att färre står i kö för SÄBO, och att det i skrivande stund inte finns några personer i kö till kommunens korttidsboende. Detta har även att göra med implementeringen av nämndens riktlinjer för korttidsverksamheten, där rehabilitering och växelvård premieras. Allt det här gör att vi inte har några ärenden som inte är verkställda inom tidsramen och får då inte heller sanktionsavgifter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

I maj sjösattes det nya verksamhetssystemet Pulsen Combine där alla kommuner i Norrbotten har samma system. Det har varit och är fortfarande saker som inte fungerar som det ska. Av olika orsaker som t.ex. att vi inte har internetnät i alla områden i Pajala kommun. Hela 2024 har präglats av införandet inom socialförvaltningens verksamheter. Utbildning i systemet till alla användare och särskilt till objektspecialister samt superanvändare som spridit kunskapen vidare till sina medarbetare.

Projektet svenska på arbetstid, där en grupp på 10 medarbetare inom förvaltningens verksamheter läst svenska en dag i veckan på Lapplands Lärcentra, avslutades i juni. Samtliga deltagare i projektet hade då klarat av den kurs de påbörjat vid projektets start och kunnat gå vidare till nästa kurs. Att höja språknivån är viktigt för att höja kvaliteten och patientsäkerheten. I november väntas Socialstyrelsen komma med en utredning om språkrav i svenska inom äldreomsorgen.

En fortsättningskurs i meänkieli med inriktning på vårdspråk hölls under våren, tio tillfällen. Att främja lärandet av minoritetsspråk för anställda är en viktig del för oss som förvaltningskommun för meänkieli och finska där cirka 90% av brukarna har något av språken som modersmål.

Projektet Äldre möter yngre avslutades i juni, ett projekt med samverkan inom flera av kommunens verksamheter, skola, äldreomsorg och kultur där barn och äldre träffats och möten och samtal över generationsgränser har varit i fokus.

Äldreomsorgslyftet pågår som tidigare.

HLR-instruktörer utbildades under våren och dessa instruerar och håller i hjärt- och lungräddning för sina kollegor, utbildning av förvaltningens medarbetare påbörjades i mars och fortsätter året ut.

Avvikelser är redovisat i internkontrollplanen. Utifrån tidigare beslut finns det nu ambassadörer i hela socialförvaltningen.

Inför den nya socialtjänstlagen som kommer juli 2025 beskrivs den vara en större förändring än när Socialtjänstlagen kom 1980. Lagrådsremissen blev försenad och har först kommit under juli månad. Projektarbetet startar under hösten främst med att inventera nuvarande resurser och påbörja arbetet vad vi måste göra i Pajala kommun.

Socialförvaltningen är även tyngd av en mängd upphandlingar som måste göras såsom digital välfärdsteknik, bilar, bårtransporter, familjerådgivning, handledning, hjälpmedel etc. Där ser vi att stödfunktioner saknas i den omfattning som behövs då det är specialkunskaper som krävs. Annat som är synligt är exempelvis så är det vanligt att en nämnd har en egen nämndsekreterare men i Pajala kommun delas det på flera nämnder. Även bemanningsenheten har präglats att inte vara fullbemannade från en redan snäv organisation vilket ger effekter för förvaltningen. Vi ser att arbetsuppgifter läggs på förvaltningen som inte hinner bli gjorda eller inte görs på ett rättssäkert sätt som vid upphandlingar.

På mässor där vi har kunnat rekrytera från orter med hög arbetslöshet stannas det av p.g.a. bristen på bostäder i Pajala och i byar.

Det svåra läget i kompetensförsörjningen gör att flera yrkeskategorier har det tufft i sin arbetsmiljö som undersköterskor där Kommunal har uppmärksammat och varit i media om det. Även HSL personal har det tufft i sin arbetssituation dock har det inte varit samma behov av konsulter som på usk sidan. Det vi även behöver lyfta är enhetscheferna

inom äldreomsorgen och LSS som ständigt sliter med rekrytering året om. Förr var det bara sommaren som var tuff nu är det året om. En del av dem har också för många underanställda vilket gör att vi ser att även sjukfrånvaron ökar inom den gruppen. Där behöver vi se över antalet enhetschefer för att det ska bli hållbart.

Utöver det som förvaltningen kan råda över när det gäller personalsituationen kräver det politiska beslut med en satsning av löner, utökning av enhetschef, satsning på större äldreboende. Med den utökning av fler äldre ärenden med behov av mer personal behöver satsningar göras för att undvika konsultbehovet som stiger för varje år. Kommunerna har skyldighet att ge den vård och omsorg som den enskilde behöver efter utredning och beslut.

Barn och utbildningsnämnden

Utvecklingen av Pajala kommuns skolor, fritidshem, förskolor och kulturverksamhet är positiv. Resultaten i skolorna har utvecklats positivt under de senaste tre åren. Förskolorna erbjuder trygga och utvecklande lärmiljöer. Under perioden har inre yt-skikt åtgärdats på Lillskogens förskola och Sattajärvi skola samt investeringar i inventarier gjorts. Vidare planeras ny utemiljö för förskolan och skolan i Tärendö.

Utvecklingsarbetet "Samverkan för bästa skola" tillsammans med Skolverket och utbildare från Stockholms universitet är en viktig del i sektorns förbättringsarbete som fortgått under perioden och med slutredovisning i september 2023. Utbildningsinsatserna har varit riktade mot organisationen i hela styrkedjan där även politikerna är inkluderade.

Verksamheten har utvecklats positivt när det gäller måluppfyllelse och ett intensivt arbete har pågått för att bibehålla hög kvalitet när det gäller indikatorerna gymnasiebehörighet, måluppfyllelse i alla ämnen och meritvärden. Skolans arbete har uppmärksammat positivt vid bland annat resultat i nationella prov och salsavärden. Media har också uppmärksammat skolans arbete med fjärrundervisning.

Nämndens största utmaningar är att säkra den framtida kompetensförsörjningen och att klara av

de ekonomiska utmaningarna i den vidsträckt kommun som Pajala är. Sektorn har fortfarande stora svårigheter att rekrytera behöriga förskollärare, lärare och rektorer. Skolchefens bedömning är att dessa utmaningar kommer att kvarstå åtminstone under de närmaste 5 - 10 åren. Pajala kommun måste fortsätta att arbeta aktivt med att lyfta vår kommun som ett attraktivt och spännande alternativ att bo och arbeta i. Rektorer behöver goda förutsättningar att utföra sitt uppdrag och vi behöver arbeta aktivt för att attrahera nya och behålla behöriga och erfarna lärare på våra skolor och förskolor. Det är viktigt att det ekonomiska stödet till personer skrivna i Pajala kommun som studerar till lärare eller förskollärare kvarstår.

Förskolan har generellt ökade svårigheter att bemanna bland annat till följd av pensionsavgångar i närtid. Beslut är taget att fortsätta arbetet med att samla förskolorna i centrala Pajala till en fleravdelningsförskola. Denna förändring skulle innebära ökade samordningsmöjligheter och därigenom en förbättrad organisation och ekonomi. Beslut om nedläggning av Junosuando förskola är taget med anledning av lågt antal inskrivna barn.

Pajala kommuns kulturchef har tillsammans med medarbetarna arbetat med att skapa stabilitet och långsiktighet i denna del av sektorns verksamheter. Antalet elever i Kulturskolan har ökat markant de senaste åren. Att lösa bemanningen är även här en mycket stor utmaning.

Bygg- och miljönämnden

Under det första halvåret har avdelningen upprättat full bemanning, trots pågående rekryteringsprocesser och därmed tillhörande introduktion och utbildning av två nyanställda medarbetare. Detta sammantaget har medfört behovet av att tillfälligt omfördela resurser internt vilket tagit tid ifrån de huvudsakliga arbetsområdena såsom tillståndsprövning och tillsyn. Arbetet inom avdelningen kräver hög kompetens eftersom det är komplicerade ärenden som handläggs. Det har tidigare varit svårt att rekrytera personal med tillräcklig erfarenhet och därför brukar nyrekrytering ställa stora krav på introduktion och inskolning. Dessa rekryteringar har emellertid inte krävt samma introduktionsprocess, då de innehar både adekvat utbildning och relevant erfarenhet. Det har under långt tid varit hård konkurrens om inspektörer och många rekryteras till

andra yrken och till privata företag. Det har alltid varit svårt att rekrytera personal med erfarenhet med anledning av lönenivån.

En miljöinspektörstjänst har varit vakant sedan april månad 2023 och blev tillsatt i januari 2024 vilket har medfört eftersläpningar i tillsynsplanen som således påverkar detta år.

Antalet inkomna bygglov har varit något högre jämfört med 2023. Det har stagnerat något vad gäller större och mer komplexa ärenden jämfört med 2023 då det inkom 16 bygglovsansökningar gällande industribyggnader. Det är antalet anmälningsärenden, såsom exempelvis installation av eldstad och röckanal, som ökat markant, vilka inte genererar lika stora intäkter. Det har under våren inkommit fyra bygglov för enbostadshus. Trots ökade kostnader för byggmaterial och bristen på entreprenörer, förefaller det som att byggverksamheten har återhämtat sig, inklusive uppförandet av garage och andra komplementbyggnader, vilka tidigare har minskat något i antal. Antalet ansökningar om bostadsanpassningsbidrag är något lägre i jämförelse med 2023.

Trots nyrekryteringar under året har en relativt stor arbetsinsats lagts ner på information till allmänheten och företagen. Avdelningen har under perioden annonserat flertalet gånger i den av kommunen upphandlad tidning och även publicerat material på sociala medier. Avdelningen har även haft kvällsöppet med möjlighet för medborgare och företagare att boka webbmöte, göra spontanbesök eller ringa för rådgivning eller dylikt under två kvällar.

Med anledning av extra resurser har avdelning kunnat prioritera tillsyn av äldre ärenden men även fortsätta med tillsynen av den obligatoriska ventilationskontrollen. En tillsyn som inte kunnat prioriteras på flera år med anledning av bristande personella resurser. Det har med anledning av den tillsyn som bedrivits medföljt några utsatta situationer som upplevts hotfulla för inspektörerna.

Denna sommar har kännetecknats av en hög arbetsbelastning med ett stort antal inkommande ärenden, vilket har medfört svårigheter att hinna med samtliga uppgifter. Dessutom har tekniska problem uppstått, både internt och med åtkomst

till externa system, vilket har medfört betydande svårigheter för avdelningen och negativt påverkat de sökande genom förlängda handläggningstider. Detta har också tagit längre tid att åtgärda med anledning av semestertider. Lantmäteriets tillfälliga nedläggning av vissa digitala tjänster har haft en betydande påverkan på bygglovshandläggningen i hela landet. Eftersom tillgången till vissa digitala tjänster har begränsats eller stängts av helt, har det blivit svårare att få tillgång till nödvändig information och handlingar. Detta innebär att handläggningstiderna för bygglov kan förlängas, eftersom information nu måste begäras manuellt via Lantmäteriets kundcenter.

Byggloven och övriga tillståndsprövningar påverkas främst av händelser kopplade till den pågående gruvverksamheten. Stigande priser på byggmaterial kan antas bromsa byggandet till viss del. Prognoser är alltid behäftade med osäkerhet och det gäller inte minst efter en turbulent pandemitid, osäker omvärld och allt detta påverkar hur byggandet utvecklas och framtidstron att satsa på befintliga och nya bostäder. Bostadsbyggandet ökade kraftigt i hela landet under 2021 men minskade under 2022 och 2023. Prognosen är att det under kommande år kan nyproduktionen väntas en svag uppgång om räntan sänks, bostadspriserna stabiliseras och levnadskostnader minskar eller inkomsterna ökar.

Det är svårt att prognostisera om i vilken omfattning gruvan kan komma att stimulera byggandet och viljan att investera på orten, då en hel del nyetableringar redan är genomförda under gruvans etableringsfas. Troligtvis kommer det innebära en ökning av bygglov för industribyggnader, något som redan skett under 2023. Förutom detta kan gruvetableringen i Sahavaara medföra en ökad mängd av rivningslov samt bygglov för ersättningsbostäder.

Även bostadsanpassningsbidragen förutspås att öka i mängd utifrån den befolkningsprognos som visar att antalet äldre kommer att öka i Pajala kommun. Allt fler personer väljer också att bo kvar hemma högre upp i åldrarna och flyttfrekvensen är generellt sett låg. Detta beror oftast på ett dåligt utbud av bostäder anpassade för äldre och att fastighetspriserna är låga och de äldres nuvarande

boendekostnader är låga. Det leder till en trolig ökning av antalet ärenden i framtiden.

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning

Mkr	Utfall 2024 jan-aug	Utfall 2023 jan-aug	Budget 2024	Prognos 2024
Verksamhetens intäkter	78,0	81,4	116,2	116,2
Verksamhetens kostnader	-456,5	-432,3	-644,2	-695,4
Avskrivningar	-12,9	-12,0	-21,3	-21,3
Verksamhetens nettokostnad	-391,4	-362,9	-549,3	-600,5
Skatteintäkter	219,1	213,9	328,0	328,0
Generella statsbidrag och utjämning	152,6	143,8	225,1	225,1
Finansiella intäkter	3,9	3,4	2,5	4,5
Finansiella kostnader	-3,6	-3,6	-4,2	-4,5
Resultat efter finansiella poster	-19,4	-5,3	2,1	-47,4
Extraordinära intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-19,4	-5,3	2,1	-47,4

Balansräkning

Mkr	Kommunen jan-aug 2024	Kommunen Bokslut 2023
Tillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar	0,4	0,6
Materiella anläggningstillgångar	402,7	399,6
Finansiella anläggningstillgångar	18,6	12,6
Summa anläggningstillgångar	421,7	412,7
Förråd	1,7	1,7
Exploateringsfastigheter	6,0	6,0
Kortfristiga fordringar	52,7	69,2
Kortfristiga placeringar	43,9	40,9
Kassa och bank	1,6	4,7
Summa omsättningstillgångar	108,9	122,5
SUMMA TILLGÅNGAR	527,6	535,2
Eget kapital och skulder		
Eget kapital		
Årets resultat	-19,4	-28,0
Övrigt eget kapital	242,1	270,1
Summa eget kapital	222,7	242,1
Avsättningar		
Avsättning till pensioner	9,3	8,6
Avsättning löneskatt	2,2	2,1
Summa avsättningar	11,5	10,7
Skulder		
Långfristiga skulder	186,6	148,1
Kortfristiga skulder	106,8	134,3
Summa skulder	293,4	282,4
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	527,6	535,2
Pensionsförpliktelser inkl. särskild löneskatt	172,2	166,8

Redovisningsprinciper

Kommunen

Hyses-/leasingavtal redovisas inte enligt RKR:s rekommendation R5 då samtliga leasingavtal är klassificerade som operationella.

Kommunens arbete med att redovisa noter enligt RKR:s idéskrift pågår men är inte genomfört till fullo.

Pensionsskuld

Den avgiftsbestämda pensionen KAP-KL och AKAP-KR redovisas som en kortfristig skuld. Pensionsskulden är beräknad enl. RIPS 21 – *Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (Version 2024)*.

Avsättning pension förtroendevalda

Pajala kommun har fr om 2015 avsatt pension för förtroendevalda.

Ansvarsförbindelse

Pensionsåtagande för kommunalråd har tagits upp i ansvarsförbindelsen fr 2015.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden avser ej uttagna semesterdagar. Tillsammans med icke kompenserad övertid och upplupen arbetsgivaravgift redovisas semesterlöneskulden som kortfristig skuld. Förändring av semesterkulden tas centralt.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning. Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Avskrivning av anläggningar påbörjas när anläggningen färdigställs. De planenliga avskrivningstiderna är baserade på ekonomisk livslängd. Avskrivning av fastigheter följer det beslut kommunfullmäktige fastställt år 1996. För inventarier gäller en investeringspolicy som kommunfullmäktige antog 2017-04-03 vilket innebär att en inventarie ska ha en varaktighet på minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett prisbasbelopp. Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider:

Immateriella anläggningstillgångar 5 år Fastigheter och anläggningar 10 - 50 år Maskiner och

inventarier 3 - 20 år VA-anläggningar 10 - 50 år Aktier, andelar och mark avskrivs ej

I kommunen påbörjas avskrivning av anläggningstillgångar månaden efter gjord investering. Vid större investeringar som pågår under längre tid påbörjas avskrivning när investeringen är klar. Vid förändrad användning eller onormalt slitage avskrivs anläggningstillgången i snabbare takt.

Komponentavskrivning

Pajala kommun har infört komponentavskrivningar.

Finansiella tillgångar

Pajala kommun följer RKR:s rekommendation R7 avseende klassificering av finansiella tillgångar

Kortfristiga placeringar

Pajala kommuns fonder värderas till verkligt värde enligt Kommunal Bokförings- och Redovisnings lag 6 § (2018:597). Lagen trädde i kraft 1 januari 2019.

Sammanställd redovisning (koncern)

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagens 12 kap och utformas enligt god redovisningssed.